Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe türkmen bedewiniň şöhratyny gaýtadan dünýä dolduran milli Liderimiz halkymyzyň «Saňa at diýmerin, dogan diýerin» diýip sarpalan behişdi malyna çyn howandar çykdy. Behişdi bedewlerimize bolan çuňňur söýgi, sarpa mähriban Arkadagymyzyň ýüreginde aýratyn orun alandyr. Sebäbi arkama-arka gelýän bu päk hem halal kär nesil yzarlaýar. Ak ýoly bilen, ak aty bilen türkmen halkyny bagtyýar günlere alyp barýan paýhasly, dana Arkadagymyzyň akylly bedewi çagalykdan, ýaşlykdan özüne ýakyn dost saýandygy, çyrpynyp duran bedew ata ussatlyk bilen erk edýändigi aýratyn bellemäge mynasypdyr. Ahalteke bedewleri gadymy pederlerimiz tarapyndan mundan birnäçe müň ýyl ozal döredilipdir. Olary dünýäniň birnäçe döwletle-ri özleriçe dürli-dürli atlandyrypdyrlar.

Ahalteke atlary türkmen halkynyň milli guwanjy bolup, dünýä atçylygynda iň gadymy tohumlaryň biri hasaplanýar. Bu tohum ilki «Türkmen atlary» hökmünde tutuş Ýer ýüzün-de giňden tanalypdyr. Soňra ençeme asyrlaryň aýlanyp, döwürleriň dolanmagy bilen, Ahal sebitinde ýaşaýan teke taýpasynyň ösdürip ýetişdirýän tohum atlary owadanlyk, ýyndamlyk we çydamlylyk taýdan has tapawutlanypdyr hem-de ahalteke tohumy hökmünde özüni tanadypdyr. Bu tohumyň gelip çykyşy örän gadymydyr we onuň geçen ýoly türkmen halkynyň taryhy bilen jebis baglanyşyklydyr.

Halkymyzyň milli buýsanjyna öwrülen, gözelligi bilen göreni haýran edýän tohum atlarymyz hakynda soňky döwürlerde türkmen topragynda bolan daşary ýurtly alymlar hem buýsançly jümleleri ýazyp galdyrypdyrlar. Meselem, meşhur alym, professor A.A.Brauner: «Ahalteke aty düýbünden özbaşdak, örän gadymy tohum» diýip ýazýar. Ahalteke bedewleriniň iň gadymy tohumlaryň biridigine güwä geçýän maglumatlara, başga-da birnäçe alymlaryň ýazgylarynda duşmak bolýar.

Ady belli tohum atlaryň hili hakyndaky anyk maglumatlar dilden-dile, nesilden–nesle geçirilip, tohumçylyk işinde örän ýer-likli ulanylypdyr. At saklaýan adamlar onuň çykdajysyndan gaçman, öz baýtallaryny uzak menzilleri söküp, ady belli, şöhratly atla-ra höwre çekipdirler. Bu bolsa müňlerçe ýyl geçse-de, ahalteke bedewiniň tohumynyň aras-sa saklanyp, biziň günlerimize ýetmegine sebäp bolupdyr.

Behişdi bedewlerimiziň şöhratyny juda belentliklere göterýän şunuň ýaly maglumatlar bolsa, gadymy we häzirki-zaman atşynaslarynyň işlerinde näçe diýseň duş gelýär. Munuň özi atynyň ykbalyny öz ykbalyndan aýry saýmaýan halkymyzy diýseň buýsandyrýar.

Hoşgeldi AMANMYRADOW
“Türkmen atlary” döwlet birleşiginiň
Atçylyk ylmy önümçilik merkeziniň esasy ylmy işgäri

Все права защищены